

DE VEGER

Jonathan Auxier

(door Ilse Moens)

OVER DE MAKER

Jonathan Auxier (1981) schrijft, zoals hij het zelf zegt: 'Vreemde boeken voor vreemde kinderen'. Hij is een rasechte verhalenverteller die met zijn boeken de (kleur)rijkheid van de wereld wil weergeven en hoopt dat zijn boeken een gevoel van verwondering zullen opwekken bij zijn lezers. Hij haalt zijn ideeën uit de dingen die hij tegenkomt en vindt het zijn taak als schrijver om zijn ogen en oren open te houden voor de wonderen in de wereld zodat hij ook zelf niet vergeet verwonderd te blijven. Tijdens boekvoorstellingen toont hij graag zijn andere passie: jokkunstjes!

Bron: <https://www.thescop.com/>

1. VERHAAL

Cover en titel

- Wat denken de juryleden van de titel? Wat verwachten ze van het verhaal? (vb. het is een verhaal over schoorsteenvegers. Dat doet denken aan een realistische setting. De ondertitel vermeldt echter ook een monster. Verwachten de juryleden fantasie-elementen?)
- Waaraan denken de juryleden aan als ze het woord schoorsteenveger horen?
- Jonathan Auxier deed veel onderzoek naar het leven van schoorsteenvegers in het Victoriaans Londen. "Daarvóór kwam al mijn kennis over schoorsteenvegers van *Mary Poppins*." (p.372), zegt hij. Misschien hebben de kinderen deze film gezien? Wat herinneren ze zich over hoe de schoorsteenvegers worden afgebeeld? (Zie bijlage 1)
- Jonathan Auxier draagt het boek op aan 'degenen die mij hebben gered'. Wat bedoelt hij hiermee? (Hij verwijst hiermee naar een belangrijk thema in de roman: "We redden onszelf door anderen te redden." (p.197) Toby spreekt deze zin uit om aan Nan uit te leggen dat de Veger hem een doel heeft gegeven door hem te vragen een oogje in het zeil te houden. Vanaf dat moment had hij een doel in het leven.)

Flashbacks

In het verhaal zijn flashbacks verwerkt naar Nans tijd met de Veger. Hoe wordt het duidelijk dat het om een flashback gaat? (de tekst staat schuin gedrukt) Wat vinden de juryleden van deze flashbacks? (vb. het houdt de spanning er in/ het maakt het boek moeilijker leesbaar/ het is verwarrend/ het geeft de lezer de nodige informatie op het juiste moment)

Subtiele hints naar wat gaat komen gaat

De auteur geeft de lezer niet enkel een blik op wat voorbij is, hij geeft doorheen het verhaal ook (al dan niet) subtiele hints over wat nog komen gaat of naar een besef dat nog moet groeien bij Nan. Deze laatste zijn ook terug te brengen naar de tweedeling onschuld / ervaring (naïviteit / besef), die belangrijk is in het boek.

- Kunnen de juryleden hiervan voorbeelden geven? Zijn er momenten geweest waarop ze beseften dat ze eerder al hints hadden gekregen?
 - In het hoofdstuk *Verhalensoep* (p. 69-71) is de Veger op zoek naar het laatste ingrediënt voor een zeer belangrijk verhaal. Het laatste ingrediënt zou het roetje worden dat Nan moet helpen als hij er niet meer is. De ingrediënten die hij wel al gevonden heeft, verwijzen naar lessen die hij Nan al geleerd heeft (en die nog aan bod zullen komen in verdere flashbacks).
 - Op pagina 115 merkt Nan op dat de Veger na een hoestbui zwarte vlekken in zijn zakdoek heeft. Nan beseft het dan nog niet, maar de man waar ze zoveel van houdt is stervende.
 - “Welke route Nan ’s ochtends ook nam, op de een of andere manier kruiste Toby Squall altijd haar pad.” (p.41) Later zal Nan ontdekken dat de Veger Toby heeft gevraagd op Nan te letten. (p.197)
 - De eerste verwijzing naar “de douw van de duivel” (p.35) doet vermoeden dat die er daadwerkelijk zal komen.
 - De meest duidelijke hint naar wat komen gaat is natuurlijk: “Voor de golem bestaat er geen goede afloop.” (Miss Bloom, p. 215) Wanneer Charlie een vogeltje redt, en zijn vinger versteent (p.260) begint Nan te beseffen dat Miss Bloom gelijk heeft.

Beeldtaal

Auxier maakt veelvuldig gebruik van beeldtaal, meer bepaald van de vergelijking. Enkele voorbeelden:

“De enkeling die zich buiten waagde, liep zo snel mogelijk, alsof hij in een ijsbeeld zou veranderen als hij stil bleef staan.” (p.215)

“Hij bekeek haar met de kalme tevredenheid van een kat die een muis in de hoek heeft gedreven.” (p.220)

“Zijn warmte vlijde zich als een deken over haar heen.” (p.316)

“... als hagelstenen regenden de munten op de hoofden van de kinderen.” (p.336)

- Kunnen de juryleden zelf voorbeelden vinden? Wat vinden ze van deze omschrijvingen en dit taalgebruik? (vb. sfeervol, mooi, interessant, ingewikkeld,...)

2. VERWERKING

Kinderarbeid

De kinderen in dit boek worden uitgebuit en moeten zwaar en gevaarlijk werk uitoefenen. Wanneer de kinderen dit aanklaagt tijdens Meidag, worden ze uitgejouwd. Waarom is dat, denken de juryleden?

“We staan elke dag bij ze in huis, pal onder hun neus. Zo gaat het al honderden jaren. Sommige lui zijn d'r heel goed in om niet te zien wat ze niet willen zien.” (p.305)

Wilkie Crudd buit de kinderen rechtstreeks uit, maar Nan en haar vrienden wijzen Miss Bloom erop dat deze uitbuiting ook oogluikend wordt goedgekeurd door de klanten van Crudd. Nan ontdekt zelfs dat er al 50 jaar voor ze haar leven begon te wagen als klimmer een mechanische borstel was uitgevonden die klimmers overbodig maakte. (p.238)

- Wat vinden de juryleden van het gedrag van Crudd en van dat van zijn rijke klanten? Zijn er ook mensen die willen helpen? (p.239)
- Kunnen de juryleden begrijpen waarom Roger zo verbitterd is? (De beloning van promotie die Crudd hem en Nan voorspiegelt (p.32); zijn ouders die hem aan Crudd verkochten omdat ze geld nodig hadden (p.275 en verder)?
- Hoe is Nan aan het begin van het verhaal? (Ook eerder verbitterd, omdat ze gelooft dat de Veger haar verlaten heeft. Ze is haar geloof in wonderen verloren.) Wat maakt dat haar pad anders loopt dan dat van Roger? (vb. haar karakter: ze is minder beïnvloedbaar / ze draagt toch ergens de lessen van de Veger mee / ze heeft liefde gekend en wordt hier door de geboorte van Charlie aan herinnerd,...)

In zijn nawoord zegt Auxier dat kinderarbeid nog steeds bestaat. Weten de kinderen hier iets over? Hebben de kinderen al gehoord over het Kinderrechtenverdrag? In deze folder van Unicef kunnen ze meer informatie vinden over kinderarbeid:

https://www.unicef.be/content/uploads/2014/05/LR_folder_Kinderarbeid_NL_0.pdf

- Weten de kinderen dat er een relatie is tussen De dag van de arbeid (1 mei) en de strijd die mensen gevoerd hebben voor menselijke werkomstandigheden?

Joodse mythologie: de golem

Charlie is een golem. Uit haar gesprekken met Miss Bloom leert Nan dat een golem een wezen is dat gemaakt wordt om te dienen als beschermer. Wanneer de taak van de golem vervuld is, gaat hij dood. Een golem wordt vaak omschreven als een monster. Wat maakt van iemand of iets een monster? Dit is een thema dat doorheen de roman terugkomt (p.112-113: “Ik ken wel een paar monsters. En daar ben jij er geen van.” / p.231: “Als we nu eens niet zo zouden letten op hoe anderen eruit zien, konden we misschien zien wie ze echt zijn.”)

- Bespreek met de kinderen aan de hand van bovenstaande citaten en de personages uit de roman hoe zij hier tegenover staan. Is het makkelijk voorbij het uiterlijk te kijken? Ga je soms iemand mooier / lelijker vinden naarmate je hen leert kennen?

Het Londen van de negentiende eeuw

Zoals de auteur aangeeft in zijn nawoord bestond er in deze periode een grote kloof tussen rijk en arm. Door de ogen van Nan zien we beide werelden, aangezien zij de schoorsteen moet vegen in rijke huishoudens. (p.39: Nan hoopt werk te vinden “in een van de deftige huizen in de West End” omdat ze daar meer kans heeft iets te eten te krijgen).

Jonathan Auxier besteedt ook aandacht aan het antisemitisme dat volgde op de toestroom van arme Joodse immigranten, bijvoorbeeld wanneer het verhaal van Toby aan bod komt. (p.134)

Blake's Verzen van onschuld en ervaring

Hebben de juryleden gemerkt dat het boek onderverdeeld is in 2 delen: *Onschuld* en *Ervaring*?

- Waarnaar verwijzen deze ondertitels? (William Blake schreef twee gedichten met de titel *De schoorsteenveger*. Beide gedichten zijn opgenomen in deze jeugdroman. (Zie ook bijlage 1 voor de gedichten met de illustraties))
- Wat vindt Nan van de gedichten? Wat is haar reactie op het gedicht uit *Verzen van onschuld*? (p. 180-181: boosheid omdat ze denkt dat niemand het zware leven van de schoorsteenveger begrijpt) En welk gevoel geeft het tweede gedicht haar? (p.237: boosheid, omdat er niets verandert, ook al zijn er alternatieven, zoals de mechanische borstel)
- Hoe komt dit thema nog aan bod in de roman? (Nan groeit op en begint te beseffen wat de betekenis is van de dingen die ze vroeger door haar kindergen zag (zie ook de ‘hints naar wat nog komen’ gaat hierboven); begint te beseffen dat zij actie kan ondernemen om het lot van de klimmers te veranderen; begint te beseffen dat wonderen toch kunnen bestaan, omdat liefde bestaat; begint

te beseffen dat het het waard is om van iemand te houden, ook al bestaat de kans dat hierdoor je hart gebroken wordt...)

- Ook in het nawoord komt de tweedeling onschuld / ervaring trouwens aan bod? Weten de juryleden waar dat is? (Auxier vertelt dat hij het verhaal van Nan pas op papier kon zetten, nadat hij zelf een hoop ervaring had opgedaan. In zijn geval was dat de zorg om zijn zieke dochtertje (p. 374) Nog een weetje: in de oorspronkelijke Engelse versie heet Nan “Nan Sparrow”. Merk op dat het dochtertje van Auxier de naam Hazel Sparrow draagt.)

Tekens en wonderen

Jonathan Auxier vindt dat hij als schrijver moet blijven open staan voor het wonderlijke in de wereld. Ook de Veger probeert Nan deze boodschap bij te brengen.

“Nan had van de Veger geleerd om in onmogelijke dingen te geloven” (p.77)

In het hoofdstuk *Wonderlijks* (p.163 en verder) wordt weergegeven hoe hij dit doet. Na zijn vertrek is ze echter het geloof in wonderen verloren. Door Charlie, door haar vrienden en door Miss Bloom hervindt ze geleidelijk aan het geloof in wonderen.

- Hoe staan de juryleden hier tegenover? Bestaan wonderen? Is er allerlei wonderlijks te vinden in de wereld? Zo ja, kunnen ze voorbeelden geven van dingen die hen verwonderen?

“We redden onszelf door anderen te redden.” (p.197)

Dit is een motief dat doorheen de roman terugkomt.

- Kunnen de juryleden aangeven waar? (De Veger en Nan; Charlie en Nan; Toby en Nan; Charlie en Luk;...)
- Zien de juryleden ook dat bijvoorbeeld Roger verbitterd blijft omdat hij te ver heen is om anderen te helpen?

Waardering

Het boek gaat zware onderwerpen zeker niet uit de weg: kinderhandel en kinderarbeid, racisme, de dood...

- Vinden de juryleden het een (te) zwaar boek, of vinden ze elementen in het boek die het luchtiger maken (bijvoorbeeld hoop, vriendschap, liefde, humor)?
- Hoe voelden de juryleden zich nadat ze het boek toe sloegen?
- Wat vinden de juryleden van het einde van de roman?
- Wat vinden ze van het lot van Charlie?

De Veger heeft een realistische setting: het Victoriaanse Londen. Auxier introduceert met Charlie een fantasie-element.

- Wat vinden de juryleden van de introductie van Charlie? (vb. onverwacht / ze hadden het zien aankomen door de aandacht die al aan het roetje was gegeven en de vermelding van de ‘eigen wil’ van het roetje / ongeloofwaardig / storend / interessant)?
- Wat vinden de juryleden van de mix realistische setting / fantasiewezen? Vonden ze deze geloofwaardig?
- Veranderde het gevoel van de juryleden tegenover Charlie naarmate de roman vordert, of eerder niet (vb; nee, het gegeven van Charlie was meteen geloofwaardig / eerst eerder niet geloofwaardig, maar uiteindelijk oké / nee, ik kon niet wennen aan het idee van Charlie)?
- Indien hun gevoel naar Charlie toe wél veranderde, hoe komt dat, denken ze? (vb. het verhaal was zo meeslepend / het is moeilijk te geloven dat iedereen Charlie kan zien/...)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op ‘Welke boeken moet ik lezen’ en dan op de groep en het boek in kwestie.